

KOMENTÁŘ

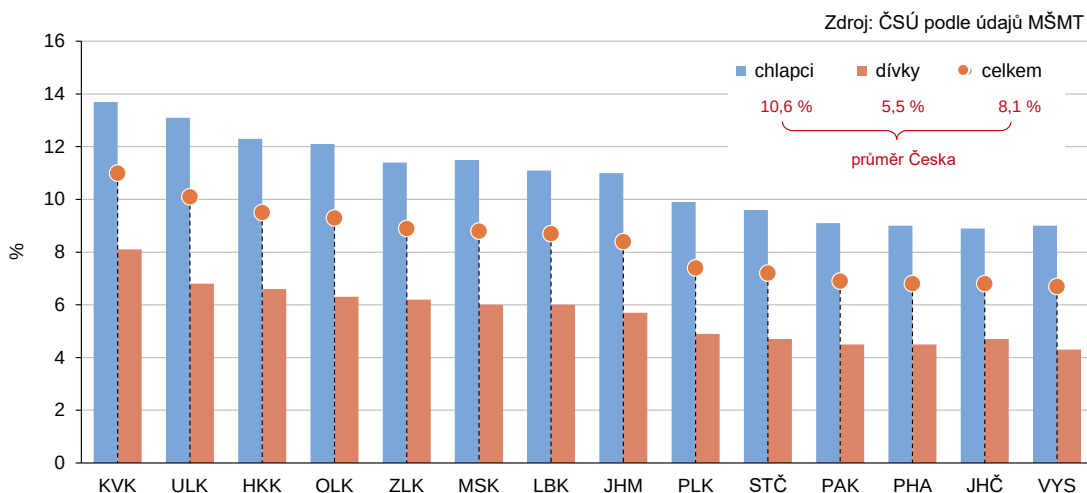
23. 6. 2025

Děti se zdravotním postižením v Plzeňském kraji v roce 2023/2024

Podle odhadu bylo v Plzeňském kraji evidováno sedm tisíc dětí do 14 let se zdravotním postižením. Mezi ta nejčastější patří v rámci předškolního vzdělávání v Česku závažné vady řeči. U zdravotně postižených žáků základních a středních škol naopak v republice dominují závažné vývojové poruchy učení a chování. Napříč vzdělávacím systémem bylo mezi dětmi se specializovanými potřebami více chlapců než dívek.

Na základě odhadu vycházejícího z dat Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy bylo ke konci roku 2023 v rámci Plzeňského kraje evidováno 7,0 tis. **dětí ve věku 0–14 let se zdravotním postižením**, což představuje 5% podíl na celkovém počtu v Česku (139,8 tis.). Podíl těchto dětí poté na celkové populaci sledované věkové skupiny v našem kraji činil 7,4 %, což je mírně podprůměrná hodnota ve srovnání s Českem (8,1 %). S ohledem na genderové rozdělení se v rámci kraje vyšší podíl objevuje u chlapců (9,9 %), v případě dívek činil podíl v dětské populaci jen necelých 5 %, přičemž obdobnou strukturu je možné spatřovat napříč všemi regiony Česka.

Podíl dětí ve věku 0–14 let se zdravotním postižením na celkovém počtu dětí v dané věkové skupině podle krajů v roce 2023 (odhad)

V mezikrajském porovnání pak na základě mnoha faktorů, jako je odlišná dostupnost zdravotní péče, socioekonomické difference, různá praxe školských poradenských zařízení atd., vznikají značné rozdíly. Nejvyšší podíl dětí se zdravotním postižením byl mapován v severozápadních Čechách a to v Karlovarském (11,0 %) a Ústeckém (10,1 %) kraji. Na rozdíl od nejnižších hodnot, které zaznamenala Vysočina (6,7 %) a Jihočeský kraj s Hlavním městem Prahou, kde

KOMENTÁŘ

se podíl v obou případech držel na úrovni 6,8 %. Z hlediska absolutních hodnot poté dominuje Středočeský kraj, kde počet dosáhl 18,5 tis. dětí. Naopak početně nejnižší je skupina dětí se zdravotním postižením v Karlovarském kraji s 4,8 tis.

Údaje, které zahrnují počet **dětí se zdravotním postižením ve školách**, vychází se statistických dat Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Jedná se o děti, které v rámci vzdělávacích institucí měly speciální vzdělávací potřeby, ať už na základě mentálního, tělesného, zrakového, nebo sluchového postižení, závažných vad řeči či autismu. Spadají sem také děti s lehčími zdravotními poruchami vedoucími k závažným poruchám učení nebo chování.

Děti se zdravotním postižením v mateřských školách

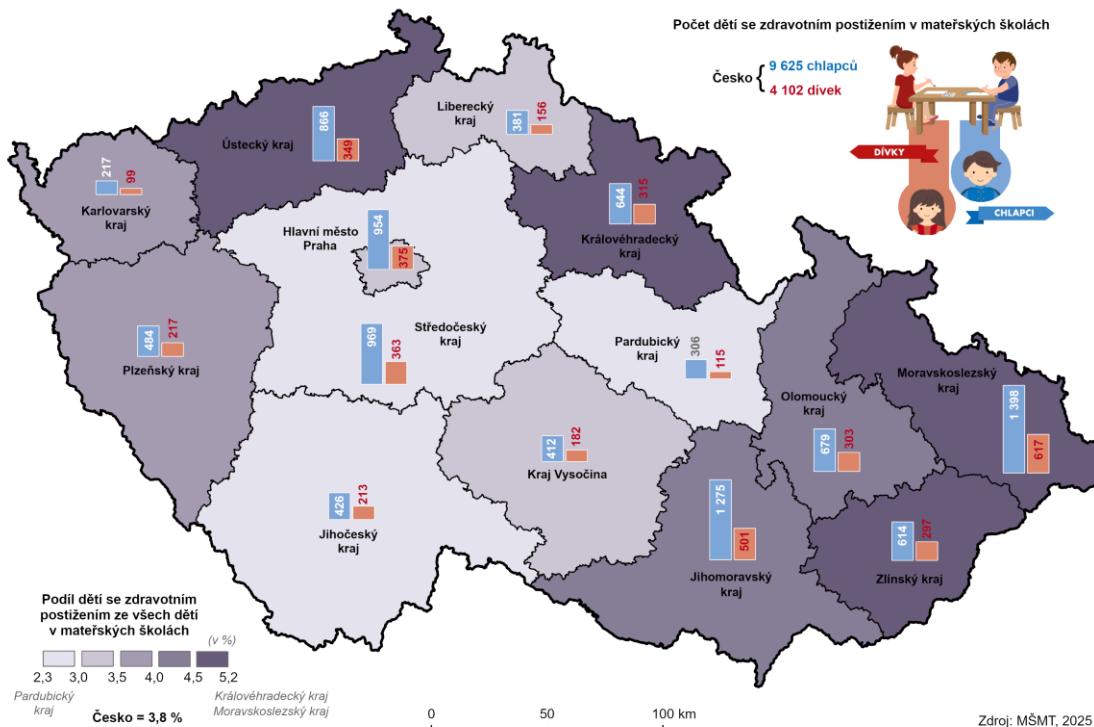
Plzeňské **mateřské školy** navštěvovalo ve školním roce 2023/2024 celkem 701 zdravotně postižených dětí, což je 5,1 % z jejich celkového počtu napříč republikou (13 727). Ze všech dětí, které v kraji mateřskou školu navštěvovaly, podíl těch se zdravotním postižením představoval 3,6 %, což znamená mírně podprůměrnou hodnotu v rámci Česka (3,8 %).

I zde platí, že se ve většině případů jednalo o chlapce, a to v rámci našeho kraje v téměř 70 %. Z hlediska vážnosti šlo u více než poloviny dětí o závažná zdravotní postižení, střední závažnost byla evidována u 45,1 % z nich. Z republikových průměrů vyplývá, že mezi nejčastější typy postižení v Česku patřily ve školním roce 2023/2024 závažné vady řeči, které se prokázaly ve více než polovině případů, tj. u 6 889 dětí se zdravotním postižením v mateřských školách. Často se také vyskytovaly případy, kdy bylo u dětí zaznamenáno více vad najednou (12,1 %), poruchy autistického spektra (11,6 %) nebo závažné vývojové poruchy chování (8,0 %). Obecně je možné v rámci vývoje v Česku sledovat nárůst počtu dětí, které v rámci vzdělávacích institucí vyžadují speciální přístup, přičemž při interpretaci je potřeba brát mimo jiné v potaz možný vliv legislativních, metodických a jiných změn, které mohou pozorovaný trend zkreslovat.

Jak již bylo naznačeno, napříč regiony existují početní rozdíly, které kromě již zmíněných faktorů může v konkrétním případě mateřských škol ovlivňovat i jejich dostupnost a kapacita. Rodiče tak i z těchto důvodů mohou nástup dítěte se zdravotními problémy odkládat až na povinný rok předškolní docházky a do statistik se tak dostává později. Mezi regiony s nejvyšším evidovaným podílem dětí se zdravotním postižením v rámci mateřských škol patřil Královéhradecký a Moravskoslezský kraj (v obou případech s hodnotou 5,2 %). Na rozdíl od kraje Pardubického, kde se pohyboval na nejnižší úrovni (2,3 %).

KOMENTÁŘ

Děti se zdravotním postižením v mateřských školách podle pohlaví a kraje školy ve školním roce 2023/2024

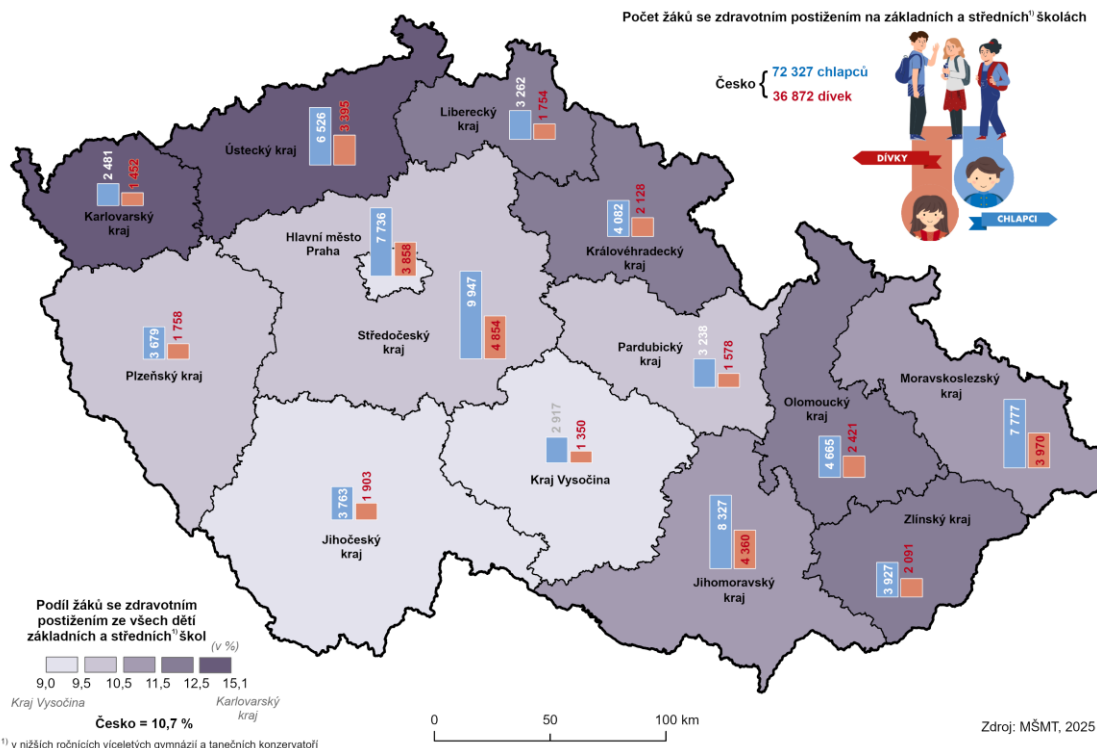
Žáci do 14 let se zdravotním postižením na základních a středních školách

Mezi **žáky základních (do 14 let věku) a středních škol (nižší ročníky víceletých gymnázií a tanečních konzervatoří)** bylo v rámci Česka ve školním roce 2023/2024 evidováno 109 199 dětí se zdravotním postižením, tj. 10,7 % z jejich celkového počtu. Jen 5,0 % (5 437) z nich bylo poté lokalizováno v plzeňských vzdělávacích institucích, kde se zdravotně postižení podílí na celkovém počtu všech žáků ve sledované věkové skupině 9,8 %. Tak jako u škol mateřských i zde tvořili chlapci (3 679) v našem kraji více než dvojnásobný počet dětí se zdravotním postižením ve srovnání s děvčaty (1 758). S ohledem na závažnost postižení převažovala v kraji mírná forma (39,8 %) následována středně závažným typem (36,4 %). S nejhorším a tedy závažným postižením bylo v Plzeňském kraji evidováno pouze 23,8 %, tj. 1 295 zdravotně postižených žáků. Struktura, která vychází z republikových průměrů, pak jako nejčastější druh postižení uvádí závažné vývojové poruchy učení, kterými trpělo přes dvě pětiny (47 220) zdravotně postižených žáků v Česku, a závažné vývojové poruchy chování (17,6 %, tj. 19 198 žáků).

Po zohlednění představených vlivů, které hrají svoji roli i v diferenciaci meziregionálních rozdílů v případě základních a středních škol, je možné zmínit, že ke krajům s nejvyšším podílem dětí se zdravotním postižením patřil Karlovarský (15,1 %) a Ústecký (13,0 %) kraj. Naopak na Vysočině hodnota podílu dosáhla pouze 9,0 %.

KOMENTÁŘ

Žáci se zdravotním postižením na základních a středních¹⁾ školách podle pohlaví a kraje školy ve školním roce 2023/2024

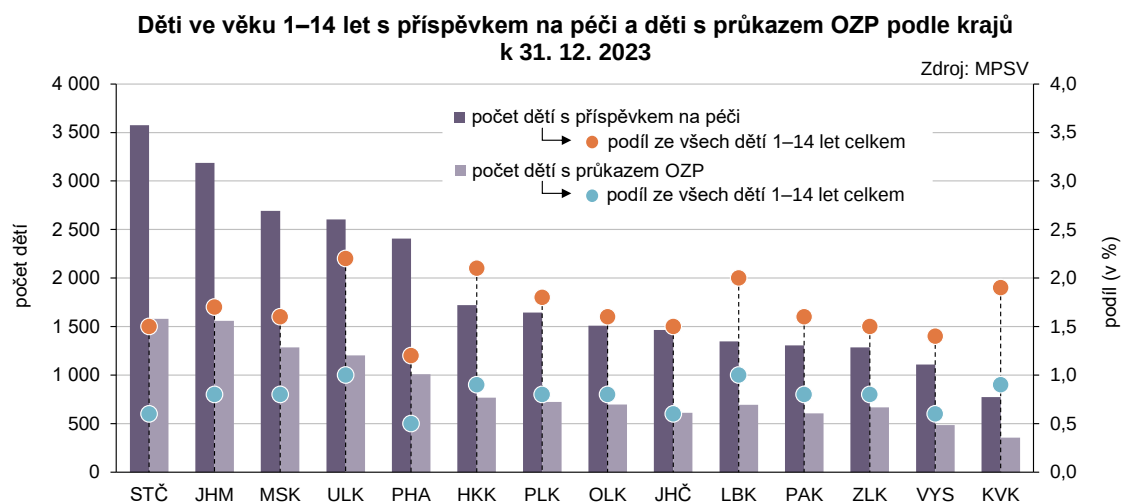
Děti pobírající příspěvek na péči a děti s průkazem osoby se zdravotním postižením

Podle dat Ministerstva práce a sociálních věcí pobíralo v Plzeňském kraji finanční pomoc při zvládnutí základních životních potřeb na základě stupně závislosti 1 646 dětí věku 1–14 let, což je 1,8 % ze všech v rámci této věkové kategorie. Zároveň se jedná o mírně nadprůměrný podíl ve srovnání s Českem, kde hodnota dosahuje 1,6 % a celkový počet dětí s příspěvkem tak činil 26 657. Při posuzování stupně závislosti se bere v potaz počet základních životních potřeb, které tato osoba není schopna bez cizí pomoci zvládnout, což se v případě dětí hodnotí úměrně věku. V Plzeňském kraji byl nejčastěji čerpán příspěvek na děti s I. (542) a II. (531) stupněm závislosti. Třetí stupeň byl monitorován v regionu u 333 dětí a u 240 byl přiznán stupeň čtvrtý. Mezi regiony dosáhl nejvyššího podílu **dětí s příspěvkem na péči** Ústecký kraj s 2,2 %, naopak nejnižší byl mapován v Praze 1,2 %.

Lidé se zdravotním postižením mají také nárok na **průkaz osoby se zdravotním postižením** (OZP), jehož typ se odvíjí od závažnosti postižení (TP=středně těžké postižení, ZTP=těžké postižení, ZTP/P=zvlášť těžké postižení s potřebou průvodce). Ke konci roku 2023 bylo v Plzeňském kraji držitelem průkazu OZP 725 dětí ve věku 1–14 let, což je 0,8 % z celkového počtu dětí v této věkové kategorii. V rámci kraje tak bylo lokalizováno 5,9 % ze všech dětských vlastníků průkazů OZP v Česku (12 267). K regionům s největším množstvím dětí s průkazem OZP patřil Středočeský (1 581) a Jihomoravský (1 559) kraj, naopak nejméně jich bylo v kraji Karlovarském (357). Z hlediska genderové struktury v Plzeňském kraji dominovali mezi

KOMENTÁŘ

vlastníky chlapci, kteří byli držiteli téměř ze dvou třetin jejich celkového počtu. K nejčastějšímu typu patřil průkaz ZTP/P, jejichž držiteli bylo v kraji 370 dětí, tedy více než polovina z celkového počtu dětí, které některý z průkazů vlastnily.

Kontakt:

Mgr. Stanislava Zychová
Krajská správa ČSÚ v Plzni
T: 377 612 253
M: 704 688 719
E: stanislava.zychova@csu.gov.cz